

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe 6 luni 20 cor.
pe 12 luni 35 cor.
pe 1 an 60 cor.
pentru România și străinătate pe an
60 franci.

Abonamentul nu se înșoțiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

INSERȚIILE:
de un rând garsonat: prima dată 10
centi; a doua oară 15 centi; a treia
oară 20 centi de fiecare publicare.

Agit abonațiunile, cărți și inserții:
cele scrise se plătesc înainte în Arad.

Statutul pentru oraș și comitat
Scrisorile adresate nu se primesc.

LIBERALII ȘI NAȚIONALITĂȚILE.

I.

Se vedea, că șeful liberalilor, contele Tisza și-a terminat seria de articole, începută în «Ujság». Prin urmare acum putem resuma și reprivi în întregime, ce a avut de zis cu privire la prezenta situație politică, iar din aserțiunile lui putem subtrage concluziile necesare, ce ne privesc.

Întrebarea de competență e: ce a zis Tisza în articolele sale? Polemizând cu coaliția spune Tisza, că a fost superflu a pricinii criza prezentă pe tema, ca limba de comandă să fie cea maghiară și a ataca cu atâta înverșunare dualismul, fiindcă toate acele tendințe reformatorice, cari țintesc, ca societatea și spiritul maghiar să câștige teren în armată și ca națiunea maghiară să împlinească misiunea, ce se așteaptă dela ea (adecă, ca feciorii să învețe ungurește la armată și obicinându-se cu limba maghiară să o folosească și mai departe) trebuie considerate de rezolvate cu acea serie de chestiuni, cari și-au pus drept scop prevederea trupelor cu ofițeri unguri și validitatea limbii maghiare în creșterea aspirațiilor de ofițer.

După cuvintele lui Tisza prin terminarea reformelor proiectate, prin așezăminte s'a pus baza singură, ca trupele din Ungaria să fie provăzute cu ofițeri, cari posed perfect limba maghiară și ca feciorii din Ungaria să ajungă sub conducerea, puterea și influința unor așa ofițeri. Și el propovăduiește sistarea regimentelor nemaghiare și adecă prin reforma instruc-

ției populare, care garantează învățarea cu succes a limbii maghiare. Dacă s'ar fi întâmplat aceasta — zice Tisza — de oare-ce și feciorii cu altă limbă maternă, dar posedând limba maghiară, trebuie socotiți la Maghiari, de sine sunt superflue și n'au înțelese regimentele nemaghiare (române, sârbe, slovace etc.) Din asta pricină nu pune Tisza mare pond pe limba de regiment; după părerea lui e cu mult mai importantă chestia limbii instrucțiunii și deci din punctul de vedere al maghiarizării trebuie pus pond indeosebi pe aceste ramificații ale chestiunii de limbă.

Cere, ca limba de contact la toate trupele din Ungaria să fie cea maghiară, fiindcă asta face serviciul esențial propagării limbii maghiare. Și ajungerea acestui lucru, într-un cânt de instituții e vorba, azi e garantată — zice Tisza. Continuă mai departe: Corpul ofițeresc al tuturor trupelor din Ungaria va fi compus din ofițeri, cari știu perfect ungurește și la instrucția militară toți feciorii, cari știu ungurește, vor fi considerați de Maghiari și vor fi împărțasiți prin urmare de instrucție în limba maghiară. Acum întreaga afacere depinde numai dela noi (fiindcă adecă în chestiuni interne câștigăm mâna liberă dela încoronatul reg.). Să întregim această reformă militară cu dispozițiunile de lipsă pe terenul instrucției populare. Dela noi depinde crearea stării, ca toți feciorii trupelor din Ungaria să știe ungurește, prin ceea-ce se asigură nu numai instrucția în limba maghiară, dar logica faptelor aduce cu sine, că facem, ca contactul dintre ofițeri și feciorii

să fie în limba maghiară. Cred — strigă Tisza, șeful partidului liberal și deci și al deputaților liberali români — după toate acestea cu drept putem întreba: nu-s cu mult mai importante aceste rezultate din punctul de vedere al adevăratei politici naționale (înțelege rassa maghiară), decât limba de comandă și serviciu? Și când ne-a succedea să câștigăm aceasta cu consentimentul regelui, merita a renoua luptele îndelungate, crâncene purtate în jurul limbii de serviciu și comandă?

Despre dualism scrie Tisza în modul următor: Transacția din 67 face epocă în viața națiunii maghiare, fiindcă a pus baza stabilă bunelor înțelegeri și activității armonioase între națiune și rege pe întreaga linie politică națională (maghiare) prin ceea ce a pus la dispoziția scopurilor naționale (înțelege nișintele rassel maghiare) toată forța puterii executive a guvernului. Existența pământului de maghiari — după Tisza — poate fi asigurată numai, dacă nu se permite o altă transformare la hotarele sudice și ostice, care ar fi în stare să amenințe în conținut siguranța externă și ori-când ar putea aduce la explozie materialul incendiabil dinăuntrul hotarelor. Ear această o poate realiza națiunea maghiară numai în tovarășia trainică cu alt stat (adecă Austria). Nouă ne trebuie la pândă un stat, putere mare, care ca factor dător de ton, cu alaceri bine organizate, cu o putere armată gata de luptă, impunătoare în afară, dacă voim să ne asigurăm existența națională — zice contele Tisza István.

Concert de primăvară.*)

De G. Coșbuc.

Chiar acum din crâng venit,
Și cu veste bună
Iarăș e concert, copil!
Merg și eu, și tu să vii,
Mergem împreună

Vrei programă? Le-am cerut,
Stai puțin s'o cauți:
Dot soliști sunt la început:
Cucul, meșter priceput,
Va cânta din flaut.

Cântărețul dulce'n graiu
Cea numită „Ierla
Cântăreților din Mamă"
Are de doinit din nău
Multe doine merla.

Văntona apoi un psalt
„Imnul primăverii"
Corul dintr'un fag înalt.
Gaurii 'n sopran, și'n alt
Vor cânta oerii,

Turturelele'n tenor,
Și-alte voci mădăre
Toate după glasul lor.
Vor urma după acest cor
Fel de fel de orchestre,

Tamburine și cimpoi,
Cobze și alte hanguri;
Și național apoi
Un taraf de cintezo
Cu cobzarii și anguri.

Toate-așa pe rând le fac
După cum li-e pactul;
Și'ntr'o scoarță de copac
O să bata lica-tac
Gheimoaia tactul.

Vor sări de aici la joc
Până chiar și surzii,
Când vor prinde dintr'un loc
Să ne cânte horti cu foc
Și să salte sturzii.

Vor cânta fagii'n păduri
Va cânta și vântul,
Ei, și noi cu-atâtea guri!
Plin de lungi chiuituri
Cerule și pământul!

Asta este ce știu eu.
Ce-o mai fi să fie
Ne-o va spune Dumnezeu.
Cine e pe gândul meu
Și are chef, să vie!

Cine n'are, să-l vedem,
Ca să-l știe sofit.
Urra 'n cer! Cu toții-avem!
Măne deci în crâng suntem
La concert cu toții!

(.România Ilustrată*).

CRONICĂ BIBLIOGRAFICĂ.

I.

Poveștile în educația școlară, de Dr. P. Șpan, Sibiu 1905. Preț 2 coroane.

O carte folositoare atât la noi, unde se scrie puțin pe terenul didactic, cât și în România, unde relativ se discută foarte scurt, ori în grabă noile principii de pedagogie.

Trăcează această carte directive nouă la scrierea abecedarelor și cărților de citire pentru cursul elementar al învățământului, pornind din teza în general primită de pedagogi a da mititelor lucrări mai acomodată minții lor, unde elevul de sine să poată conchide la învățămintele morale.

Poveștile, cari reprezintă un stadiu copilăresc al minții omonești oferă mai departe material genuin românesc, deci au după motiv, ca să fie introduse în cărțile pentru școlile populare. Firește trebuie făcută o anumită selecțiune printre povești și prezentate copiilor numai povești bune.

Metodul, ce are să fie urmat îl arată dl Șpan la poveștile următoare: Mama și fetița de El. V. O Sevastos, Capra cu trei iezi de I. Creangă, Baba nesăfoasă de D. Stăncescu, Fata săracului cea isteasă de P. Ispirescu, Fata bărbată și cea leneșă, poveste după P. Ispirescu, D. Stăncescu și Fundescu, Ispravnicul pocăit, de P. Ispirescu și multe meșteșuguri nu folosesc totdeauna de P. Ispirescu.

Inovația pedagogică a dlui Șpan mi-se pare foarte salutară, il las de acea pe dlui să vorbească și să și-o motiveze:

Chemarea învățământului este, ca materialul, de care se folosește întru realizarea problemelor

* Atragem atențiunea asupra aceluiaș poezii de V. Alexandri. N. R.

Fundamentul pentru așa ceva ni-l-au pus strămoșii, când au oferit Coroana Sf. Stefan Caset de Habsburg. De aceea după Tisza, o Ungarie de tot independentă, cum o pretinde partidul kossuthist, nu ar fi altceva, decât pe lângă o oare-care aparență de independentă, sluga intereselor puterilor mai puternice, obiectul de joc al voinței lor. *Cei 9-10 milioane de Maghiari trebuie să fie mai întâiu stăpâni în propria-le țară — zice Tisza. Trebuie să unifice, să absoarbă pe ceilalți cetățeni de altă limbă, cari sunt aproape tot așa de număroși, de vrea, ca națiune politică unitară să poată avea influență asupra politicii unei puteri mari de 40 milioane locuitori. Tronul a stat în serviciul cauzei naționale (maghiare), întregă puterea a pus-o la dispoziția națiunii. Dispunem de întregă puterea statului, în ce privește consolidarea internă, marea muncă a creării statului național; puteri centrifugale nu mai au ce căuta la picioarele tronului. S'au întâmplat multe, au mai rămas multe de făcut: e liber terenul pentru munca alcătuitoare și în munca aceasta făcută spre binele cauzei naționale putem îndrepta contra dușmanilor națiunii întregă forța, ce residă în bună înțelegerea între națiune și rege. Deci la dreptul vorbind, acum, după atari precedente, între așa împrejurări noi să punem capăt acestei situații? — se întreabă Tisza.*

Așa a vorbit contele Stefan Tisza *ex-ministrul-șef și consilier secret, unul din cei mai intimi oameni ai M. Sale. Așa vorbește șeful acelui partid „liberal“, care partid își are toate mandatele de prin ținuturi ale naționalităților. Ast-om e șeful Românilor din partidul liberal?! Așa politică spriginesc acești deputați români!? Trebuie oare pildă mai eclatantă, că partidul liberal cel puțin într'atâta urmărește tendințele politice ale răsăritului maghiare, cât cel din coaliție? Nici unul nu vrea nici mai mult, nici mai puțin, decât statul național maghiar mo-*

noghot. Diferența e numai, că unul vrea gradul realizarea acestui scop, pe când celălalt în mod radical. Inșă în toate se tocimesc și cearta numai pentru *pielea noastră.*

Nici acum nu o pricepem?

Intovărășirea 67-istilor.

— Criza. —

Bánffy în fine a ajuns a conduce. A fost de a vorbit cu *Andrássy Gyula* și s'a realizat compromisul, pe baza căruia pot fuziona partidele 67-iste. Asta înseamnă, că Tisza rămâne fără tovarăși.

P. Li. daspre criză. scrie, că rezolvată poate fi *numai prin o majoritate curat 67-istă.* Unei atari majorități regele e aplicat a-l da mari concesiile militare, ear ea s'ar deobliga a susține atribuțiile dualizmului.

Podmaniczky se zice, că-și va depune mandantul și va abdice de prezidenția partidului liberal.

Apponyi în Frankfurter Ztg. scrie, că cabinetul *Fejérváry* e numai un episod al luptei politice de azi. Coroana adecă n'ar fi avut altă persoană, care s'ar fi angajat la așa ceva.

Kossuth scrie azi în *M-g.* un articol, în care se încearcă să dovedească, că independenștii nu și-au părăsit steagul principiilor lor.

Se caută comiți supremi

Toată lumea părăsește partidul liberal. Pe căldurile acestea mari politice nici a fi fișpan nu se mai plătește.

Böthy, Domahidy, fișpanii altădată buni la vreme de primejdie, vreau să-și părăsească cu orice preț postul.

Să luăm aminte!

Multe păcate vom fi având noi Români, căci oamenii suntem și noi, și oameni fără de păcate nu sunt. A-ți recunoaște păcatul așa dar nu poate fi rușine, ci numai virtute.

Iată unele păcate urite: Prea ni-s'a făcut a doua natură obiceiul de-a arunca vina relele pe ne băntuș, în căruia altora, prea ne place ne dosim după spatele altora, când e vorba de ne da samă de ceea-ce am lucrat, prea ne obicinuit cu *cocoșirea*, de câte ori e vorba de chestii și fapte, a căror înfierare ne-ar putea atrage antipatia sau chiar dușmănia unor persoane și sus puse „cu cari nu-i bine să ne stricăm“ de... mâne — poimâne putem avea lipsă de sprijinul lor, putem fi siliți să apelăm la bunăvoința lor.

„De ce să scot chiar eu castanele din foc când mai sunt atâția alții ca mine?... S'o fa altul!“ Așa judecă aproape fiecare.

Sunt chestii însă, în cari tăcerea e un păcat de moarte, sunt păcate, cari rămânând nelinieră se lătesc ca ciurma primejduindu-ne instituțiilor ce e mai știute și mai scumpe. În astfel de chestii *tăcerea e o crimă*, ori ce fel de persoane sau corporațiuni ar fi în joc. Interesul public național morala înainte de toate, apoi considerațiunile personale.

E timpul suprem să înroșim fierul conștiinței neprihănite, independente și nepreocupate persoane și interese personale și să-l apădă adânc fără cruțare pe fruntea aceluia, cari s'a făcut culpabil de acel păcat neiertat. E timpul suprem să ne punem odată față în față și să ne spunem în ochi verde românește păcatele reciproce. Să nu ne mai lăsăm îmbătați cu apă rece nici intimidăți cu frase ca: „Ce vor zice străinii O să ne ridă lumea! Mai bine să tăcem și să ne acoperim“. Vorbe spuse mai mult de aceea, care se știu vinovați, cu musca pe căciulă și merit a salva — poate — *aparența* mersului bun al lucrurilor noastre obștești, a solidității instituțiilor noastre, dar totodată menite și de a aliment și a înrădăcina răul. Și răul știut este, că e o mult mai lipicios, decât binele și dacă nu ia măsurile cele mai riguroase din vreme, devine *epidemie*, căreia cu greu li mai poți zăgaz, cu greu o mai curmi înainte de a-și secera jertfele sale și care apoi cu siguranță își duce la peire instituțiunea.

Să salvăm așa dar miezul — esența, nu coaja și aparența.

Că ce vor zice străinii, în astfel de cazuri puțin ne împoartă. Ceea-ce ne împoartă e salvarea corpului național de inficiere. Și dacă aștia salvare nu se poate ajunge altcum, vom avea bărbăția și independența de-a da la mir în publicitate numele tuturor aceluia, cari s'au făcut culpabil de alimentarea sau sădirea astorfel de rele de inveninarea sângelui curat al trupului nostru național.

sale, să-și-l aleagă de așa, încât pe fiecare treaptă să se poată prea lesne alătura la treapta corespunzătoare din gradele de dezvoltare ale spiritului copiilor, altcum toată silința sa va rămânea zădărnica, căci le împărtășește material inconsumabil.

Dacă ne vom pune și vom examina starea sufletească a copiilor la vârsta de șase ani, pe lângă toată indiferența individuală, vom trebui să constatăm o dispoziție psihică generală, care fără excepție predomină mintea tuturor copiilor normali în această etate. Toți, căți au cât de cât din ochiul psihologului vor fi observați, cum de vină e fantazia copiilor, așa încât putem cu toată siguranța să acceptăm vederea, că un copil pe la ani 6, 7 și 8 are un mod de pricepere imaginativ. Analisând acum poveștile aflăm, că după felul de concepere al lumii cuprins în ele nu sunt decât un produs al fantaziei popoarelor în perioada copilăriei lor. Spiritul depus în ele se află deci în armonie completă cu ființa cea mai internă a copilului, ear spiritul din povestea română este în deplină consonanță cu felul de a privi natura și omul al copilului român. De aici se explică ușurătatea, cu care pricep copiii poveștile și plăcerea de a asculta povești. Acesta e și rezonul, la din care pornesc pedagogii atunci, când cer, ca poveștile să se pună drept „fundamentul materiilor de învățământ în școala populară“. Ele să servească drept bază, de pe care copilul să se poată ușor înălța la priceperea reală a lumii.

Nici o materie de învățământ nu corespunde așa de bine individualității copiilor, ca și poveștile; ele sunt adecvate fantaziei aceluia și știut, că fantazia e tonul, în care sunt înrădăcinate cele mai înalte năzuințe ale omului.

Poveștile ofer ca nimic altceva, un teren li-

ber pentru jocul fantaziei, căci nefiind legate de timp și spațiu, nu se referesc nici la anumite persoane reale și nici acțiunile acestora nu se petrec în anumite localități. Copilul, care s'a aprofundat în povești rămâne timp îndelungat copil; se ocupă cu plăcere de ele; crede în ele; trece cu gândul său peste condițiile vieții, însuflețind, ce e neinsuflețit și dând viață lucrurilor fără viață; străbate cu gândul său lumea, perzându-se în aventuri. Poveștile nu pot influența în mod dăunoz asupra vieții spirituale a copiilor, căci ele nu conțin numai lucruri miraculoase, ci și o mulțime de prin ipii estetice și etice obiective, cari petrec în sfera imaginației, atingând domeniul realității. În această concepție ele formează un substrat foarte potrivit la formarea de judecăți morale. La acest fel de materie se formează mai ușor și mai bine judecata morală, căci i-se deschide un vast teren, având să se extindă asupra unei ființe neinsuflețite și fără viață, a căror lucrări sunt cuprinse în o formă mai simplă și mai nefățărită. Mai mult, o parte, a cuprinsului lor ne îndrumă la formarea de noțiuni obiective, privitoare la condițiile naturale ale fenomenelor din natură, cari tratate cu pricepere pedagogică împedecă ori-ce desvoitare desavantajoză în educația elevilor. Conștiința copiilor nu este ajunsă până la punctul acela, la care părțile ei singuratică să fie contopite unele cu altele; prin urmare conținutul miraculos al poveștilor formează în sufletul elevilor un cerc izolat, care nu grăbește, ci mai mult împedecă o astfel de contopire psihică. Cu cât crește mai mult încrederea copilului în experiența proprie, cu atât se accentuează mai puțin partea reală a poveștii, dar cu atât mai mare preț se pune pe aflarea și scoaterea adevărului moral.

Poveștile, fiind creațiunile esile din geniul poporului, urmează, că voind noi a ridica simțul național în tinăra generație, în învățământul educativ netăgăduit, avem să ne folosim de acest prețios material, căutând cât mai des să ne nutrim și să ne adăpăm din spiritul poporului românesc. Poveștile au influență morală covârșitoare, fiindcă ne conduc în un imperiu ideal al celor mai simple relațiuni morale, la cari cel bun și cel rău sunt foarte bine distincți unul de altul. Până la un anumit punct, de vezi, cum e în prevalență răul, dar o întorsătură artistică a povestitorului schimbând direcția povestirii și înșirarea de situațiuni și fapte, cursul povestirii duce la triumful binelui asupra răului. În povești întâlnim tipuri mijlocitoare de o rară bunăvoință și fidelitate, vi și pline de viață. Cu o impetuozitate și-se imbie o așteptare a binelui și a răului, a dreptului și nedreptului, a sincerului și nesincerului etc. De o importanță deosebită pentru educația și viața copiilor este strictețea, cu care povestea pedepsește neatențiunea și minciuna. Un curent creștin trecut prin multe povești: iubirea pentru cel apăsător pentru cel părăsit, pentru cel năcăjit.

Constatat e prin experiența de toate zilele, că copiii ascultă bucuroși ori-ce povestire în deosebi când e vorba de o bună povestire. O bună povestire este o comoară pedagogică, fiindcă număratoarele intuițiuni, pe care le deslănțuește, sunt terenul cel mai fructifer pentru sămânța învățaturii.

O narațiune bună arează atât de bine terenul gândirii copilărești, încât învățătorul se bucură, cum se bucură agricultorul de aroma proaspătă a pământului arat.

(Va urma.)

I. M.

Bibliografie.

A apărut: „Sămănătorul“ revistă literară săptămânală. Anul IV. — No. 29. București, 17 Iulie 1905 cu următorul sumar:

N. Iorga. — „Congresul didactic primar“ sau adunarea învățătorilor. Romul Cioflec. — Hora de nuntă. Cântec. I. Boteni. — Doi fărtași; Țincă și Costică (schită). I. Pușcariu. — În noapte (terține). M. Sadoveanu. — Floare-ofilină (roman). I. M. Marinescu. — Dor. Blăstămii lui Duca (poesii). — Cronică: N. Iorga. — Despre „Gazeta de Duminecă“, „Albina“, „Făt-frumos“, „Anuarul școlii române din Brașov“, „Comoara“, „Tinerimii“, „Brașoave“, o carte despre Dobrogea și o revistă de elevi. Exemplarul: În țară 20 bani. În străinătate 25 bani. Abonamentul anual: În țară 10 lei. În străinătate 12 lei. Redacția: Ștrada Buzestii, 42. Administrația: Ștrada regală, 6. București.

Nr 904—1905.

CONVOACARE.

În senzul §§-lor 23 și 26 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ se convoacă la

Adunarea generală ordinară

în Sibiu, pe zilele de 19 și 20 August st. n. 1905.

Programul adunării este:

Sedința I.

Sâmbătă, la 19 August st. n., la orele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscierarea delegaților prezenți.
3. Raportul general al Comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor.
 - a) pentru examinarea raportului general;
 - b) pentru cenzurarea socotelilor anului 1904 și a proiectului de budget pentru anul 1906;
 - c) pentru inscrierea membrilor.
5. Prezentarea eventualelor propuneri. *)

La orele 12 m. inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și deschiderea expoziției Asociațiunii.

Sedința II.

Duminecă, în 20 August st. n. la orele 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Raportul comisiunilor
2. Intregirea comitetului central.
3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1906.
4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
5. Inchiderea adunării generale.

La orele 4 d. a. ședința festivă a secțiunilor științifice-literare cu următoarea programă:

1. Distribuirea premiului Andrei Murășianu.
2. Discurs comemorativ asupra vieții și activității lui Timoteu Cipariu, de Dr. Sextil Pușcariu.
3. „Cheia Turzii“, comunicare istorică, de Silvestru Moldovan.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, ținută la 29 Iulie 1905.

Ioșif Sterca Șuluțu m. p., Ioan I. Lapădatu m. p.,
prezident. secretar II.

*) Se observă că eventualele propuneri au să fie prezentate în scris prezidiului Asociațiunii (în Sibiu, str. Morii Nr. 6) cu opt zile înainte de adunarea generală.

ECONOMIE.

Piața din Arad.

Arad, 5 Aug.

S'au vândut:	(100 klg.)
580—650 măști metrică grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală secară:	14.68—14.70
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
850—900 măști metrică grâu cor.	7.70—7.90
140—150 „ „ cucuruz	— —
Semnare nominală: secară	7.80—8.00
„ „ orz:	5.80—6.00
„ „ ovăs:	6.30—6.40

O excursiune frumoasă de vară.

(Urmare și fine).

Cu drag îmi povestea tata despre isprăvile Tatarilor, despre lupta, ce au avut-o Tătarii în un luminos de pădure. Borșeni au auzit adevă că vin Tătarii. Ce s'au sfatuit deci? Sau înțeles Borșeni, că să meargă în drumul inimicului și să l atace. Pe Prislop erau foarte multe și mari păduri. Oamenii au mers cu câteva zile înainte de venirea Tatarilor și au tăiat copacii cam a $\frac{3}{4}$ parte, dar nu de tot iar vre-o câțiva oameni s'au pus la pândă și când a venit Tătarii oamenii, aceia, dela deal au început mai tare a slăbi pădurea până ce a căzut pe Tătarii, toată (pădurea) lumea să rupe odată. Tătarii răgneau, țipau. Cei mai mulți au fost prinși și aduși ca sclavi cu toate ale lor. Au prins și pe hoțul lor, la-u dus în Borșa, unde i-au luat Coroana și încă și astăzi o păstrează Borșeni.

Toate acestea dădeau navală în mintea mea, a doua zi sara eram pe vârful Prislopului de unde se deschide ochilor o admirabilă priveliște.

A 3-a zi dimineața îmi continuă calea mai departe către Bucovina, până la Cernăuți. Am vizitat mincele vestite de sare la „Vieliczka“

Călătorul.

Redactor responsabil: Sever Boen.

Editor-proprietar: George Niehla.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Ciacovana“ în Ciacova publică concurs pentru ocuparea postului de contabil.

Salar anual 1600 Coroane.

Locuința în natura la institut, care constă din 4 chilii culină, cameră, și pod.

La cas dacă Direcțiunea nu va mai putea da locuință în natură, atunci primește contabilul 300 Coroane în bani pentru locuință.

Tantiemă statutară.

Cei ce doresc a reflecta pentru dobândirea acestui post, au să documenteze că au absolvat școala comercială cu examen de maturitate și să poșeadă limba română, germană și maghiară perfect în vorbire și scriere.

Rugările sunt a se adresa Direcțiunii institutului „Ciacovana“, Csákova până inclusiv 20 August st. n. 1905.

Numai cei cu praxă de bancă vor fi luați în combinație.

Nou alesul va avea să-și ocupe postul necondiționat la 1 Septembrie st. n. 1905.

Ciacova, din ședința direcțiunii ținută la 1 August st. n. 1905.

Direcțiunea institutului
„Ciacovana“.

Serviciul Maritim Român.

Primim următoarele:

Serviciul maritim român, care a început în modul cel mai modest acum vre-o zece ani cu vase închiriate și personal străin, a dobândit în scurt timp o dezvoltare neașteptată.

După așa de puțină trecere de vreme, azi acest serviciu pe lângă cinci vase de mărfuri — are trei vase de călătorii și mărfuri cele mai rezești din cele care străbat Marea Neagră, iar personalul este azi — se poate zice — întreg românesc, căci numărul străinilor s'a redus la vre-o trei la sută din întregul personal și aceasta în vederea răsplății serviciilor aduse de unii din acești străini în trecut.

De când cu sosirea noului vapor „România“, care le întrece pe toate în mărime și con-

fort, s'a prelungit serviciul în două părți: La Pireu și la Smyrna.

Până acum serviciul maritim român făcea două curse dela Constanța până la Constantinopol; plecând din cel dintâiu port Joia și Duminecă seara. Aceste două curse au rămas ca și până acum, cu deosebire că cursa de Joi s'a prelungit până la Pireu (Atena), iar cea de Duminecă până la Smyrna.

Pe lângă frumuseța vaselor, pe lângă mulțumirea de a călători pe vase românești, cu personal românesc, se mai adaugă și prețurile foarte ieftine pentru toți cei din părțile noastre multunită bilete de ducere și întoarcere, combinate: drum de fier și vapoare, grăția cărora costul drumului dus și întors dela Predeal la Constantinopol este numai de:

Lei 98 în clasa I-a și de lei 64 în clasa II-a; iar dela Predeal la Smyrna de: lei 190 în clasa I-a și de lei 127 în clasa II-a, dus și întors și cu mâncare pe vapor Dela Predeal la Pireu (Atena) de: lei 226 în clasa I-a și de lei 144 în clasa II-a tot dus și întors și cu mâncare.

O mai bună ocazie pentru a călători plăcut și a vedea țările Orientului atât de încântătoare și de puțin cunoscute până acum la noi, nici că se mai poate.

Serviciul până la Pireu și până la Smyrna și a început la 7 (20) Aprilie a. c.

*

Din istoricul serviciului maritim român.

Va interesa pe cetitorii nostri a cunoaște în afară de amănuntele ce le-am comunicat cu privire la noul vas „România“ și ceve din istoricul serviciului maritim român, care există numai de vre-o 9 ani.

În 19 Martie 1885, patru ani după proclamarea de regat a României, corpurile legislative au acordat două credite unul de 21 iar celalalt de 31 milioane lei pentru restaurarea și mărirea portului Constanța și pentru construirea podului de peste Dunăre.

În 28 Aprilie 1895 regia monopolului statului a fost însărcinată de a crea și organiza un serviciu maritim român. — Inaugurarea acestuia s'a făcut la 27 Septembrie 1895. Instalațiile au costat 2,500 000 lei, sumă care a servit odată și pentru cumpărarea primelor două vapoare ale serviciului maritim: „Medea“, care a costat 150.000 lei și „Meteor“, care a fost cumpărat cu 800.000 lei.

Deja o lună după inaugurarea sa serviciului maritim român, a trecut dela regia monopolurilor statului în administrațiunea drumurilor de fier și în 3 Maiu 1896 un serviciu special de navigare a fost creat sub direcțiunea căilor ferate.

Astăzi serviciul maritim român poședă 8 vase cu o capacitate de 23 l. 40 tone și de o forță totală de 17.070 cai putere.

Până în prezent serviciul maritim român a servit numai liniile dela Constanța la Rotterdam și dela Constanța la Constantinopol. Astăzi de odată cu sosirea noului vapor „România“ a fost deschisă o a treia linie Constanța—Smyrna—Pireu.

Înainte cu două săptămâni, precum știm camera română la propunerea ministrului lucrărilor publice I. Grădișteanu, a hotărât construirea unui nou vapor cu numele „Împăratul Traian“. Acest vapor va servi pentru linia viitoare a serviciului maritim român Constanța—Alexandrie (Egipt). S'au luat toate măsurile, pentru ca acest vapor să corespundă atât cerințelor serviciului de lux pentru pasageri, cât și cerințelor de a transporta iute tot felul de mărfuri.

Va fi deci nu numai un steamer frumos de lux, ci tot-odată și un bun vas de comerț.

Mulțămită publică.

Toți aceia, cari au binevoit a participa la înmormântarea soțului meu răposat Balta, notar în Chereșuș, precum și aceia, cari au binevoit a se adresa către mine cu condolențele lor, să primească pe această cale cea mai sinceră mulțămită a mea.

Chereșuș, în 1 August 1905.

văd. Volumula Balta.

Telefon de oraş și comitat No. 537

In atentiunea părinților!

Recomand pentru examenele apropiate haine de spălat și lüster pentru copii, de moda cea mai nouă, calitate excelentă, precum și costumele cele mai cu gust pentru copil dela 3—10 ani. **Prețuri foarte moderate!**

Rog să-mi priviți galantarele!

Cu stimă **FRANK LEO**

Magazin de haine băbătești și de copii, ARAD, piata Andrassy No. 8.
vis-à-vis cu biserica minorităților.

Rauch Raimond, ≡ prăvălie de sticlărie și porcelan,
≡ lingă Cafeana Japonia, Arad,
≡ József főherceg-ut 19. szám,

P. J.

Am onoare a vă aduce la cunoștință, că în Arad, József főherceg-ut 9., sub firma

Rauch Raimond

am deschis o prăvălie de sticlărie și porțelan.

Experiențele de mai mult ani, mă pun în poziție a executa orice, după cele mai pretensive cerințe.

Am stabil în deposit orice fel de sticlă, porcelan, maiolică, teracottă și vase de piatră, oglinzi, rame, lampe, candelabre pentru gaz și electricitate, corpuri Auer.

Articole tot felul de bucatărie, assortimente de cuhnă, linguri, furculițe de alpaca și argint-alpaca.

Primesc tot felul de oblonare a edificiilor cu prețuri convenabile, precum și pregătirea de rame, repararea de obiecte ce ard cu petrolu și spirt.

Despre modul cât ie socotesc de estine mărfurile din magazinul meu, se poate convinge cine-va numai în persoană.

Rog deci pentru bine-voitorul sprijin și

salut cu toată stima:

Rauch Raimond.

Banca Națională a României

SITUAȚIUNE SUMARĂ

1904 10 Iulie	ACTIV	1905 9 Iulie
9535456	67167061 Reserva metalică Aur . . .	52076093
4176249	28187500 " trate Aur . . .	22159500
42184328	Argint și diverse monete . . .	3835536
8841086	Portofoliu Român și Străin . . .	41827305
11999940	*) Impr. contra ef. publice . . .	6347800
13690260	" " in cont curent	17663967
524046	Fonduri publice " " . . .	11999666
5573056	Efectele fondului de rezervă . . .	15153610
573833	" " amortisarea imob. și material	2930477
23205	Imobili . . .	5699183
79967799	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	575961
7877522	Cheltueli de Administrațiune . . .	25707
17288753	Depozite libere . . .	84824930
289274638	Compturi curinți . . .	—
	Compturi de valori . . .	56964268
		322084003
	PASIV	
12000000	Capital . . .	12000000
18523634	Fondul de rezervă . . .	19878642
2832428	Fondul amortisării imobilelor și material . . .	3016596
174430990	Bilete de Bancă în circulațiune . . .	179975520
1461065	Profituri și pierderi . . .	1560783
79967799	Depozite de retras . . .	84824930
58722	Dobânzi și beneficii diverse . . .	72116
—	Compturi curinți . . .	20755416
289274638		322084003

Scomptul 5%
*) Dobânda 6%

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához”

Recomandă specialitățile felurite din magazin și admirabilele sale bandage și diferite preparati, ca:

Cremă de lacrimioare: preparat superb, delatură pistru, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.

Spăpun de cremă de lacrimioare: articol colonial care combinat cu crema rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

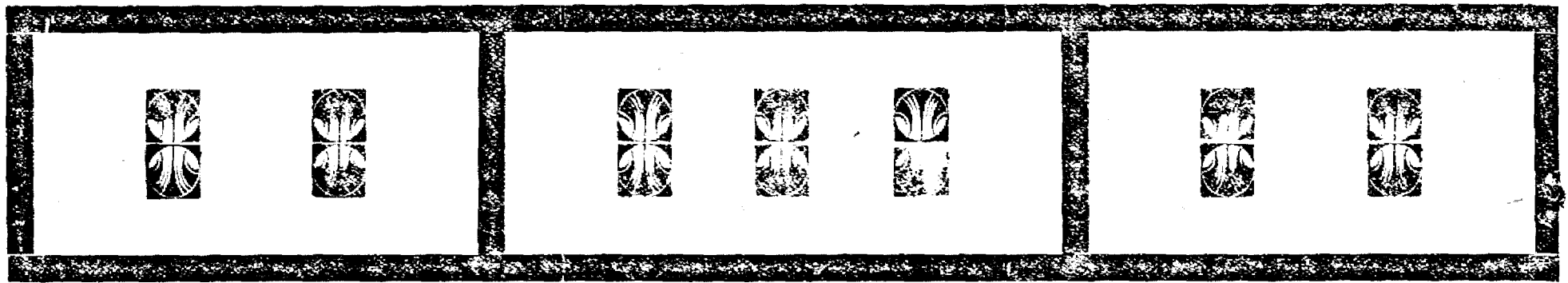
Pudră de lacrimioare: pregătită din materii cu totul nesticăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Praful de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutoră frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților.

Alifie »Coroană« pentru față, 70 fil., 1.40, 1.68 fil. Spăpun »Coroană«, buc. 80 fil. Spirt pentru păr, sticla 2 cor. Alifie contra ochiului de găină, sticla 70 fil. Apa de gură și praful de dinți »Papp« 1.60 fil și 1-20 fil. Regeneratorul părului, sticla 1 cor.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához” colțul dela Andrassy-tér și Petőfi-u. Arad.**

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrata exclusiv de maeștrii aradani

MARE ASORTIMENT DE PERDELE,
DIFERITE COVOARE ȘI COUVERTURI.

Fiind scopul nostru a aduce in contact direct pe cel cu maeștrii, punem la dispoziția onorabilului public

mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile!

Cu planuri servim gratuit.

Atragem atențiunea publicului asupra magazinului nostru principal din calea Archiducelui
Iosif No. 11. pe care îl ținem numai până în 1-a August.

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hitelintézet tagja.

Splendidă iluminatie seara până la ora 11.

